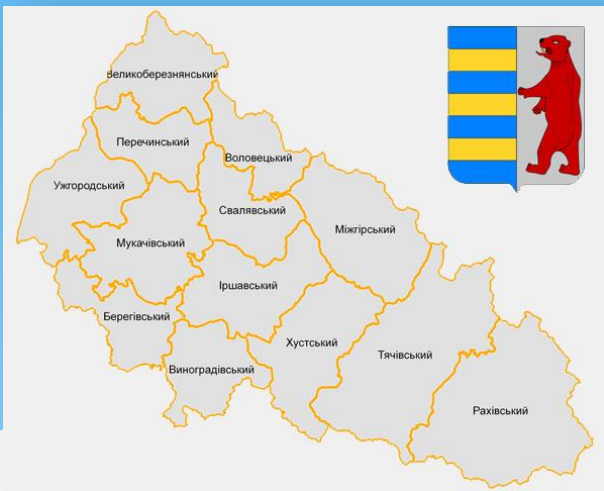

МІЖГІРСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ

Колгоспне минуле горян

Учасники команди – учні Міжгірського професійного ліцею: **Іванина Іван, Негря Іван, Осаволук Діана, Проніна Марія, Липей Євгенія, Беца Валентина**

Консультант команди: викладач історії
Бурдюх Мар'яна Володимирівна

Закарпаття ввійшло до складу УРСР тільки в 1945 р., тому і колективізація в нашому краї проходила пізніше, ніж у Східній Україні.

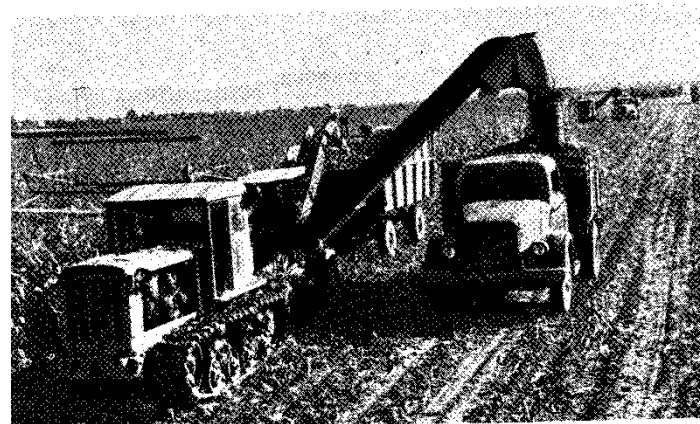

ЕТАПИ КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ на Закарпатті

- * 1944-1945 – політика земельної реформи;
- * 1946-1950 – політика колективізації

На поля прийшла техніка. Кукурудзу збирає комбайн.

29 листопада 1944 року Народна Рада видала декрет «Про наділення землею безземельних та малоземельних селян, робітників і службовців Закарпатської України». Декретом від 19 березня 1945 року встановлювалися норми землекористування: в низинних округах – 40 гольдів на господарство, а в гірських – 50 гольдів.

В результаті проведеної аграрної реформи 54 500 безземельних і малоземельних селян отримали землю безоплатно. Однак, радість селян, наділених землею, виявилася короткочасною. При утворенні колгоспів земля від них була відібрана – вона стала спільною, колективною.

МІЖГІР'Я

- * 1948 року 70 індивідуальних господарств Волового (Міжгір'я) об'єдналися в колгосп «Радянська Верховина». Створене в той час господарство було доволі слабким. Для обробітку 440 гектарів орних угідь колгосп мав всього 12 плугів та стільки ж борін, 2 волів, 20 коней і 8 возів

У 1949 році у Воловському (нині Міжгірському) районі рішеннями сільських народних рад, затверджених рішенням Воловського окружкома, було визначено 36 куркульських родин, які підлягали розкуркуленню і виселенню на спецпоселення в Сибір. 12 серпня 1949 року приймається Постанова Ради Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У про переселення колгоспників і селян – одноосібників верховинських районів Закарпатської області в колгоспи і радгоспи південних областей України». Перші ешелони зі станції Хуст були відправлені 28 березня 1950 р. (26 сімей з району), 21 квітня 1950 р. – зі станції Воловець (11 сімей з району). Всього відправлено 33 вагони, в т.ч. з людьми – 18, з худобою – 8, лісом – 6, ізолятор-вагон – 1.

Колгосп за підсумками Всесоюзного змагання 1979 – 1980 років був нагороджений Грамотою ЦК КПРС, Ради міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ.

У 1960 році до колгоспу «Радянська Верховина» приєдналися господарства «Ленінський шлях (село Лозянське) та імені Івана Франка (село Вучкове). Об'єднане господарство має 2960 гектарів сільськогосподарських угідь, у числі яких 393 гектари орної землі, а решту займають сіножаті та пасовища. На фермах колгоспу добре поставлено вирощування племінних телиць бурокарпатської породи, частина яких відправляється у гірські господарства Кавказу і Середньої Азії. Колгосп домігся високих показників і по виробництву молока та м'яса. На 100 гектарів угідь виробляв приблизно 42 центнера м'яса та 196 центнерів молока.

СПОГАДИ МОЄЇ БАБУСІ (розповідає Іван Іванина)

Моя бабуся працювала у колгоспі «Радянська Верховина». Цей колгосп об'єднував Міжгір'я, Запереділля, Вучкове і Лозянське. У колгоспі для селян була встановлена система виробітку та оплата праці, яка вимірювалася в «трудоднях». Селянська праця в колгоспах дуже нагадувала кріпацтво. Моя мама ходила допомагати бабусі копати картоплю. З її слів вони садили картоплю у три рази більше, ніж ми тепер садимо на нашу сім'ю.

Всі ходили садити картоплю в ланку. Ніхто не питав, чи людина вже впоралася із присадибною ділянкою дома. Перший раз колгосп, а дома як зумієте. За результатами своєї праці на трудодні отримували ту ж саму картоплю, правда після того, як здали план державі. Державі – відбірну, селянину – що залишиться.

Липей Марія Іванівна (три «РАЯ»)

РАЙКГБ, РАЙКОМ, РАЙВИКОНКОМ

Пригадую, як розповідала моя бабуся, що прийшли якось до хати троє «панчуків» у формі та головніший і каже:

- Або заяву в колгосп пишете «добровільно», або відкриваємо проти вас діло про розкуркулення. А сам тягнеться до кобури, та й показує на свою зброю.

А сусідів вже відіслали по тій статті до Сибіру. То ж вибору особливо і не було. Ото і були ті «РАї», так їх в народі охрестили за займаними посадами.

НАГОРОДА ЗА ПРАЦЮ

*** Дуже добре
працювати для
свого народу:
За роботу я в
пошані,
маю нагороду**

НА ПАСОВИЦІ

- * На високій полонині
трава файна
зросла,
аби пасла ціле літо
худоба колгоспна

НА КОСОВИЦІ

* Ой косив я ціле
літо,
аж коса дзвеніла,
став корову
зимувати -
за день сіно з'їла

ІСТОРІЯ КОЛГОСПУ С.ГУКЛИВЕ

Воловецького району

(на основі спогадів Ганни Андріївни Щобак
розповідає Валентина Беца)

Мою бабусю звати Ганна Андріївна. Вона народилася в 1937 році. Всі селяни, які досягали 16 років, автоматично зараховувалися у члени колгоспу. У свої 13 років моя бабуса доїла 18 корів . Це було для мене страшно слухати , адже тепер ми у 13- сидимо в смартфонах. У колгосп йшли всі без згоди селянина. При вступі в колгосп їм наділяли якусь мізерну частину землі. Селянин в колгоспі не мав права самостійно розпоряджатися своїм майном та результатом праці і не міг вийти з колгоспу.

* Робота доярки була важкою. Доводилося вставати в 4 години ранку, а завершували роботу коли вже все село спало. Доїли корів вручну, бо доїльних апаратів тоді в нашому колгоспі ще не було. Треба було не тільки подоїти корів, а ще й погодувати, напоїти, винести гній , вимити бідони. Все робили жінки, хоч частину цієї роботи можна було доручити чоловікам . Часто дуже боліли руки.

Ганна Андріївна до своїх 25 років доїла корови та доглядала їх, а після стажу 12-ти років пішла працювати на кухню. Дідусь (Андрій Чорней) розвозив іншим селянам хліб і через цю роботу його назвали «Рабин»

Праця на кухні

БУДІВНИЦТВО ДОРОГИ ДО КОРІВНИКА КОЛГОСПУ «НОВЕ ЖИТТЯ» с. ПРИСЛІП

* Усіх щиро вітаємо,
хто чесно
працює,
хто для рідної
країни
сили не шкодує

НА ПОЛОНИНУ

Агітбригади вирушали в полонину для проведення культурно-масової роботи – підтримання патріотичного духу колгоспників.

* Ой іду я в
полонину
коровки доїти,
молочину
попивати,
в личко рум'яніти

с. Присліп Міжгірського району , 1970-ті рр.

Наш ліцей відновив виготовлення верховинської гуні. З цією метою в с. Річка працює підрозділ ліцею – ткацька майстерня, обладнана всіма «прадідівськими» знаряддями, необхідними для виготовлення гуні.

* Все русина-горянина
зогрівала гуня,
Што зоткала єму мамка
з овечого руна.
Най овечки все
пасуться, золотенькі
руна,
А горяночок все гріє
тепла біла гуня.